

Vergaderjaar 2006–2007

27 925

Bestrijding internationaal terrorisme

Nr. 269

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN, VAN DEFENSIE EN VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 augustus 2007

Hierbij doen wij u de aanvullende informatie toekomen waar de Kamer tijdens het algemeen overleg Afghanistan van 2 juli 2007 (27 925, nr. 267) om heeft gevraagd. Het betreft een overzicht van de kosten van de Nederlandse inzet ten behoeve van ISAF stage III, een overzicht van de afspraken van de ISAF partners in het zuiden over de behandeling van gevangenen, een verslag van de *rule of law* conferentie in Rome en de voortgang op het gebied *transitional justice*. Tevens wordt aandacht besteed aan enkele recente incidenten.

Tijdens de briefing op 25 juni jl. aan de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken en Defensie is tevens een overzicht van de gebeurtenissen bij Chora toegezegd. Dit overzicht zullen wij u doen toekomen nadat alle door derden uitgevoerde onderzoeken zijn vastgesteld.

De minister van Buitenlandse Zaken
M. J. M. Verhagen

De minister van Defensie,
E. van Middelkoop

De minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. G. Koenders

Recente incidenten

Op 10 juli is op de bazaar in Deh Rawod een zelfmoordaanslag uitgevoerd. Als gevolg van deze aanslag is Eerste Luitenant Tom Krist twee dagen later in het Centraal Militair Hospitaal in Utrecht overleden. Luitenant Krist was bij de aanslag zwaar gewond geraakt. De toestand van de overige militairen die bij de aanslag gewond raakten, is stabiel. Drie van hen zijn samen met Luitenant Krist voor behandeling naar Nederland overgebracht. Er waren op het moment van de aanslag veel burgers op de bazaar aanwezig. Bij de aanslag zijn dan ook Afghaanse burgers om het leven gekomen en gewond geraakt, onder wie vrouwen en kinderen. De Regering betuigt haar medeleven aan de nabestaanden van Luitenant Tom Krist en de Afghaanse burgers die bij deze laffe aanslag om het leven kwamen tijdens deze zo belangrijke missie.

Bij twee incidenten in de buurt van Tarin Kowt en Deh Rawod zijn twee Afghaanse burgers omgekomen door vuur van Nederlandse eenheden. Op 1 augustus negeerde de bestuurder van een voertuig de stoptekens van een patrouille van de TFU. Ook op de daarop volgende waarschuwingsschoten werd niet gereageerd. Hierna werd het voertuig door een gericht schot tot stilstand gebracht. Bij dit incident is één persoon om het leven gekomen. Op 5 augustus naderde een bromfietser met hoge snelheid een patrouille van de TFU in de buurt van Deh Rawod. De bromfietser werd met stoptekens gewaarschuwd om de patrouille niet verder te naderen. Deze werden echter genegeerd en ook op het daaropvolgende waarschuwingsschot werd niet gereageerd. Hierna werd gericht op de brommer geschoten. De bestuurder is hierbij om het leven gekomen, een medepassagier bleef ongedeerd. De Koninklijke Marechaussee onderzoekt beide incidenten.

Eind juli hebben zich twee soortgelijke schietincidenten met Australische troepen voorgedaan. Op 24 juli is een voertuig beschoten waarbij de chauffeur om het leven is gekomen en op 25 juli is op een voertuig geschoten waarbij enkele kinderen werden verwond. Nederland en Australië betreuren deze incidenten. Het blijft echter noodzakelijk dat ISAF-militairen in Uruzgan te allen tijde alert blijven en zo nodig doortastend optreden.

Op 20 augustus zijn twee Nederlandse militairen gewond geraakt nadat een granaat ontplofte in de buurt van hun Patria-voertuig. Het incident vond plaats in het Chora district. De militairen zijn voor behandeling overgebracht naar het hospitaal op Kamp Holland en maken het naar omstandigheden goed. De Patria raakte beschadigd en kon niet worden geborgen. Daarom is besloten om het ter plaatse te vernietigen om te voorkomen dat het voertuig in verkeerde handen zou vallen.

Toezeggingen algemeen overleg 2 juli 2007

In het algemeen overleg van 2 juli is om aanvullende informatie gevraagd door de leden Eijsink (specificatie van de kosten van de missie), Pechtold (overzicht detentie afspraken en stand van zaken *transitional justice*) en Peters (verslag *Rule of Law* conferentie Rome). Hieronder bieden wij u de gevraagde informatie aan.

Overzicht financiën

Zoals gemeld in de Kamerbrief van 23 maart 2007 (Kamerstuk 27 925, nr. 248) zullen de totale additionele uitgaven voor de inzet van militaire eenheden en middelen ten behoeve van ISAF Stage III in Zuid-Afghanistan, inclusief de inzet van F-16 gevechtsvliegtuigen, op basis van de huidige stand van zaken € 580 miljoen bedragen (exclusief de kosten van redeployment).

<i>Omschrijving</i>	<i>Totaal</i>
Vergoedingen en toelagen	153,40
Lokale inhuur personeel	3,00
Kleding	5,60
Voeding	71,00
Personeelszorg	7,00
Personele voorbereidingsuitgaven	0,40
Materiele voorbereidingsuitgaven	2,20
Brandstof	12,00
Transport	140,20
Materieel	50,60
Afrondingskosten bij terugkeer	14,80
Huisvestingskosten	18,00
Infrastructuur	12,50
Telecommunicatie	17,60
Overige uitgaven	4,70
Munitie	29,30
Totaal	542,30
Kosten ISAF F16	38,00
Totaal (excl. redeployment)	580,30

Bedragen in miljoenen euro's

Overzicht detentie afspraken

De partners in het zuiden hebben evenals Nederland afspraken gemaakt met de Afghaanse autoriteiten over de overdracht en monitoring van gevangenen. In de bijlage is een Engelstalig overzicht opgenomen van de afspraken. Uw Kamer heeft hier tijdens het algemeen overleg van 2 juli om gevraagd. Aangezien Australië junior partner in Uruzgan is, heeft Nederland de verantwoordelijkheid op zich genomen voor het in hechtenis nemen van personen die door Australische eenheden zijn aangehouden, de overdracht aan Afghaanse autoriteiten en de monitoring van de betrokken personen.

Nederlandse militairen in Afghanistan hebben sinds 14 maart 2006 59 personen gevangen genomen. Onder deze 59 gevangenen bevinden zich ook tien personen die door Australische eenheden zijn aangehouden en waarvoor Nederland de verantwoordelijkheid heeft overgenomen. De meerderheid is kort na gevangenneming weer vrijgelaten. De overigen zijn zo snel mogelijk overgedragen aan de Afghaanse nationale veiligheidsdienst, het *National Department of Security* (NDS) en de meeste van hen zijn kort daarop alsnog vrijgelaten.

Twee personen zijn na overdracht aan de NDS door een Afghaanse rechter veroordeeld tot zes jaar cel. Deze personen zijn door medewerkers van de Ambassade bezocht en die hebben geen misstanden geconstateerd. Een groep van zes personen is 15 juli naar de NDS in Kabul overgebracht. Deze gevangenen zijn begin augustus door ambassademedewerkers bezocht. Zij maakten het naar omstandigheden redelijk. Op 14 augustus zijn wederom twee gevangenen overgedragen aan de NDS te Kabul.

Het totale aantal door Nederland en Australië gevangen genomen personen dat (per 22 augustus) in Afghaanse detentie verkeert, is tien. Bij overdracht verzekert Nederland zich er telkens van dat de Afghaanse autoriteiten volledig op de hoogte zijn van de bepalingen in het Nederland-Afghaanse *Memorandum of Understanding* over detentie.

Verslag Rule of Law conferentie

Op 2 en 3 juli 2007 sprak de internationale gemeenschap tijdens een conferentie in Rome opnieuw haar steun uit voor de opbouw van de rechtsstaat (*rule of law*) in Afghanistan. Tevens werd overeenstemming bereikt over een geïntegreerde strategie voor de juridische sector onder Afghaanse leiding en werd ingestemd met het opzetten van een Provinciaal Justitie Coördinatie Mechanisme (PJCM). Het PJCM heeft tot doel vanuit acht regionale centra de activiteiten van de diverse (internationale) actoren in de juridische sector beter op elkaar af te stemmen. De door Italië, in samenwerking met de Afghaanse regering en de VN, georganiseerde conferentie werd bijgewoond door dertig delegaties, onder wie de secretaris-generaal van de NAVO De Hoop Scheffer, de Portugese minister van Buitenlandse Zaken Amado (in de hoedanigheid van EU-Voorzitter) en EU-Commissaris Ferrero-Waldner. Nederland werd vertegenwoordigd door de minister voor Ontwikkelingssamenwerking.

De minister sprak in zijn interventie opnieuw de Nederlandse bereidheid uit om bij te dragen aan de opbouw van de Afghaanse rechtsstaat. Intensivering en verbeterde coördinatie van de activiteiten op juridisch gebied is noodzakelijk, waarbij het *ownership* bij de Afghanen ligt. Voorts bepleitte hij de noodzaak van voortgang op het terrein van *transitional justice* en mensenrechten. Vervolgens benadrukte de minister dat de inspanningen in de juridische sector zich niet puur moeten richten op het formele rechtssysteem, maar dat er tevens aandacht voor het informele (en traditionele) rechtssysteem moet zijn. Tevens gaf de minister aan dat de rechtsorde moet gelden in heel Afghanistan, dus ook in de meest afgelegen provincies. Hij sprak hierbij steun uit voor het PJCM, als mechanisme om ook op decentraal niveau te komen tot een meer gecoördineerde inspanning. Tot slot heeft Nederland 15 miljoen euro steun toegezegd aan het op te zetten juridische trustfund, dat bij voorkeur onder de paraplu van het *Afghanistan Reconstruction Trust Fund* wordt gebracht.

Om het momentum dat door de Rome conferentie is gegenereerd vast te kunnen houden, zal naar verwachting in oktober 2007 een vervolgconferentie in Kaboel worden georganiseerd. Tijdens deze conferentie zal ondermeer de, deze zomer te finaliseren, geïntegreerde juridische sectorstrategie worden besproken.

En marge van de conferentie sprak minister Koenders met VN secretaris-generaal Ban Ki Moon en de speciale VN-vertegenwoordiger voor Afghanistan Tom Koenigs. Zij reageerden positief op het Nederlandse voorstel een speciale VN-vertegenwoordiger voor Uruzgan te benoemen zolang de VN niet overgaat tot de opening van een permanent VN-kantoor in Uruzgan.

Transitional justice

Op het terrein van *transitional justice* wordt beperkte voortgang geboekt. De omstreden amnestieregeling waarover reeds eerder werd gerapporteerd, is nog immer niet door de president ondertekend en is derhalve nog niet van kracht. President Karzai heeft meerdere malen de internationale gemeenschap, waaronder Nederlandse bewindspersonen, verzekerd dat hij geen teksten zal ondertekenen die in strijd zijn met het internationaal recht of met mensenrechtenverplichtingen. Het politieke debat in het parlement heeft er toe geleid dat de Afghaanse regering zich terughoudend opstelt ten aanzien van *transitional justice* in het algemeen en de implementatie van het *transitional justice* actieplan in het bijzonder. De uitvoering van het plan loopt hierdoor vertraging op.

Het voornemen bestaat om op korte termijn met de leden van de *transitional justice* stuurgroep (bestaande uit vertegenwoordigers van de Afghaanse overheid, de Afghan Independent Human Rights Commission (AIHRC), Afghaanse maatschappelijke organisaties, UNAMA, de Nederlandse, Canadese en Duitse ambassades, EU-vertegenwoordiging en EC-delegatie) en de ministers en coördinatoren van de zeven betrokken ministeries bijeen te komen. De bijeenkomst is bedoeld om de volledige medewerking van betrokken bewindslieden en ministeries te verkrijgen aan de implementatie van het *transitional justice* actieplan.

Lopende projecten

De Nederlandse ambassade in Kaboel ondersteunt het *International Centre for Transitional Justice*. Dit centrum voert een programma uit in samenwerking met de AIHRC en UNAMA. Het programma richt zich onder andere op capaciteitsopbouw bij maatschappelijke organisaties en de vorming van hulporganisaties voor slachtoffers. Tevens wordt onderzoek verricht naar gender-gerelateerde onderwerpen. Nederland heeft een jaar ondersteuning geleverd door de bekostiging van een medewerker werkzaam voor de *transitional justice* coördinator binnen het presidentiële paleis.

De Nederlandse ambassade in Kaboel werkt samen met een NGO aan een project over *transitional justice* en gender. Het project beoogt door getuigenissen van vrouwen over de slechte behandeling door en positie van vrouwen onder het Taliban-regime met aanbevelingen te komen over hoe in de implementatie van het actieplan met gender thema's moet worden omgegaan. Tevens is de ambassade in gesprek met een NGO die een programma wil opzetten ter bevordering van de rechtsstaat door de waarborging van vrouwenrechten binnen de Islam te versterken en de toegang van vrouwen tot de rechtspleging te verbreden. Hierbij zullen via religieuze leiders, politici en andere invloedrijke personen het begrip en betrokkenheid bij vrouwenrechten op lokaal, regionaal en nationaal niveau worden vergroot. Daarnaast is het programma gericht op versterking van de capaciteit en kennis van functionarissen om juridische bijstand te kunnen verlenen aan vrouwen.

Tot slot is Nederland bereid de Afghaanse overheid te assisteren bij de uitvoering van het actieplan *transitional justice*. Zo zal Nederland mogelijk de oprichting van een taakgroep ondersteunen die aanbevelingen doet over een verantwoordingssysteem en over een raamwerk voor het nakomen van de internationale juridische verplichtingen door Afghanistan.

RC(S) detention matrix

	Do you have an MoU with the Afghan government on the transfer of detainees?	If not, what procedure do you follow?	If yes, with which department do you have an MoU?	Do you have a designated Afghan authority and/or location to which you hand over detainees?
US	The US has exchanged diplomatic notes that apply to transfers under ISAF. The US also has an MOU regarding access to transferred detainees.	N/A	We exchanged diplomatic notes with the Ministry of Foreign Affairs. Our MOU is with MOD, as they serve as point of contact for all our requests regarding access.	Our troops turn over to the National Directorate for Security (NDS) at locations designated by our military authorities.
UK	Yes. The MOU was signed on 23 April 2006	N/A	The MOU is with the Government of Afghanistan but was signed by the Minister of Defence	Detainees are usually handed over to the NDS because they have the facilities and infrastructure to receive detainees.

	Do you have an MoU with the Afghan government on the transfer of detainees?	If not, what procedure do you follow?	If yes, with which department do you have an MoU?	Do you have a designated Afghan authority and/or location to which you hand over detainees?
CAN	Canada and Afghanistan, since December 2005, have an arrangement that requires that both countries treat detainees in accordance with the Third Geneva Convention. A new Supplemental Arrangement was signed in May, 2007. Canada also has an exchange of letters with the AIHRC, signed on 27 February 2007, which formalizes the notification process.	N/A	The 2005 arrangement was signed by the Afghanistan Minister of Defence Wardak, and by the Chief of the Defence Staff on behalf of the Government of Canada. The 2007 supplement was signed by Minister Wardak, and by the Canadian Ambassador. The exchange of letters with the AIHRC was conducted between the Canadian military commander of Joint Task Force – Afghanistan and the Kandahar Regional Program Manager of the AIHRC	The Canadian Forces transfer to the National Directorate of Security (NDS). The 2007 Supplemental Arrangement stipulates that Afghanistan will hold detainees transferred by Canada in a limited number of facilities and that Canadian transferred detainees will not be subsequently transferred to another state without our express consent.
NL	Yes, the MoU was signed on 21 November 2005. An addendum (no transfer to third parties without Netherlands prior approval) was signed on 13 June 2006.	N/A	The MoU is between both ministers of Defence.	Until now our troops have always turned over to the National Directorate for Security (NDS) because NDS has facilities in Tarin Kowt.
AUS	No.	As a junior partner in Uruzgan, Australia has an arrangement with the lead ISAF nation, the Netherlands, to transfer any ADF-apprehended detainees to Dutch forces for further processing in accordance with ISAF policy. Australia's arrangements refer to the Netherlands' own MoU with the Government of Afghanistan.	N/A	N/A
DNK	Denmark has signed a MoU with Afghanistan concerning transfer of persons on the 8th of June 2005. On 1st of May 2007 a supplement agreement entered into force.	N/A	The MoU is between both ministers of Defence	The MoU does not mention designated Afghan authorities and/or locations.
EST	Estonia has signed a MoU on the 6th of July 2006. Beside that we are preparing to sign MoU on the transfer of detainees with UK as well.		The MoU is between both ministers of Defence	No